

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Eadem esse remedia ad purganda peccata venialia, quæ ad diluenda criminalia. Cap. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Eadem esse remedia ad purganda peccata venialia, quæ ad diluenda criminalia.

CAPVT XIII.

XPOSITA iam leuium peccatorum, tum qualitate, tum malitia, nunc remedia quærenda sunt, quorum præsidio diuinæ gratiæ cooperemur, & has animæ nostræ maculas fugiamus. Duo autem sunt istorum medicamentorum genera, quibus magna imbecillitati nostræ, & quotidianis peccatis moderemur: alterum, eorum quæ contracta iam peccata diluunt: Alterum, eorum quæ in futuram præseruant, & maculas, quas contrahere possemus, auertunt. Nunc de illis, & postea de istis, supposita quadam leuiorum peccatorum distinctione, agendum est. Peccata igitur leuia iam commissa, eisdem remediis peccatorum lethalium, contritione nimirum, confessione, emendationis proposito, & satisfactione lauanda sunt: si tamen hæc pro leuium peccatorum qualitate paulo minus ac suauitatis applicentur.

Nam quod ad dolorem attinet, hæc peccata optimè contritione tolluntur: quæ cum sufficiat ad extirpanda criminalia peccata, multo magis ad destruenda leuia sufficit. Et quidem spirituales viri, qui suarum animarum puritatem zelo Dei zelant, ad hanc leuium peccatorum detestationem deberent se auxilio diuinæ gratiæ mouere, vt tanquam filij Dei dilectissimi, minimam patris displicentiam meliùs quam ferui mali & pigri magnam detestari solent, effugerent. Nec deest illis causa satis efficax, vt hoc detestationis genus de leuibis peccatis concipiant, si confiderent, se his culpis illum patrem benignum offendere, à quo sunt ad vitam spiritualem & angelicam euocati, & supra alios homines, qui mundanis inhærent, tenerrimo amore dilecti. Tantum dominum ac talem patrem offendere etiam leuiter, malum est in iustorum oculis, quod debet non tepido tantum, & ex imperfectioni causa concepto dolore, sed insigni detestatione multari. Non tamen est necessaria contritio, vt mens nostra ab his leuibis peccatis soluat. Nam etiam hæc peccata remittuntur per actum charitatis, quo quis ita fertur in Deum, vt leuia peccata tunc occurrentia protereret, & ob Dei amorem nequaquam admitteret. Vnde si motus charitatis talis est, vt vni tantum leui peccato, vel aliquibus opponatur, puta grauioribus, quæ tunc diligenti displicerent, illa tantum diluit; si verò sit talis, vt omnibus peccatis leuibis aduersetur, quia homo illo motu affectus, pro tunc nullum admitteret, & quodcumque etiam leuissimum caueret, vniuersa remittit. Quod ita esse, Thomæ Aquinatis, quem schola Theologica habet magistrum, confirmet authoritas. Vnde sequitur, (ait, de venialium remissionè loquens,) quod requiratur quædam virtualis displicentia, puta cum aliquis hoc modo fertur secundum affectum in Deum, & res diuinas, vt quicquid sibi occurreret, quod eum ab hoc motu retardaret, displiceret ei, & doleret se commisisse, etiam si actus de illo non cogitaret. Ecce alium actum, & quidem suauiore, quo poteris à maculis quotidianis mundari, cui repetendo & frequentando deberes assuecere, vt si sæpius in die te ipsum insicis, sæpius etiam charitatis balneo mundareris. Aues tamen scire an aliis bonis actibus leuia peccata deleantur? Sanè si Theologos consulas, non improbabili-

A ter alios actus studiosos ad remittenda hæc peccata tibi concedent. Huiusmodi sunt attritio, qua leue peccatum propter leuem malitiam, aut propter penam tibi debitam detestaris: oratio, qua de illis à Domino veniam postcis; propositum non iterandi tale peccatum; actus virtutis contrarius, qui culpæ commissæ complacentiam excludat: ac tandem quodlibet studiosum opus, quod vir iustus pro obtinenda remissione peccati venialis efficiat. Hæc ita à quibusdam Theologis dicuntur, & ego nolo cum illis contendere. Scio autem (quod & ipsi fateantur) hæc dubia esse, & incerta, quæ nulla sacrarum litterarum authoritate firmantur, nulla sanctorum antiquiorum sententia roborantur, nullis, quæ animo satisfaciant, rationibus nituntur. Scio etiam puras mentes, post aliquot aut aliqua leuia peccata commissa, his bonis actibus non quiescere, sed semper stimulo conscientiæ pulsari, donec spinam, aut contritione euellant, aut igne charitatis adurant. Scio tandem nihil esse charitate dulcius; nihil amore facilius; quare tu dum sacramento confessionis non vteris (de quo statim amore, vel contritione hæc leuia peccata abstergere & eliminare curato. Nec putes, quia tot remedia ad eorum ablutionem à Theologis assignantur, illa esse contemnenda, & sine villo metu patranda, tum quia hæc remedia præter contritionem, & charitatis actum, incerta sunt (vt diximus) tum etiam quia multitudo medicamentorum, peritiam ac benignitatem medici prædicat, sæditatem verò & vilitatem morbi non alleuiat. Procide ergo ô anima frequenter ad genua Iesu, & amore succensa, ac dolore compuncta, dic illi verba Ruth: *Expande pallium tuum super famulam tuam, quia propinquus es.* Quandoquidem, Domine, me indignissimam in filiam admisisti, vt de tua benignitate confido, & gratiæ propinquitate tacti, expande super me pallium miserationis tuæ, & quæ sæpe humana imbecillitas peccat, tua pietas deleat, & ardor tuæ charitatis adurat.

C Quod ad confessionem sacramentalem spectat, certum est, leuia peccata non esse necessariam confessionis materiam, quasi ea ex diuino præcepto confiteri, & sacerdoti aperire teneamur. Christus enim, vt ex Ecclesiæ traditione constat, principaliter pro lethalibus peccatis penitentiae sacramentum instituit, quod à patribus secunda tabula post naufragium appellatur, quia eius obligatio supponit, animam naufragium spirituale fuisse perperam, & gratiæ ac charitatis diuitias dissipasse. At licet non sint necessariò in confessione pandenda; potest tamen quisque, & non sine laude, ac merito, ea clauium Ecclesiæ iurisdictioni subiicere. Dominus enim, qui dixit Apostolis, & eorum successoribus: *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis,* ab eorum potestate nullum peccatum, nec magnum, nec paruum exemit; quare non solum maxima, sed & minima possunt ipsi remittere. Quod si illi possunt, nos quoque possumus, si volumus, ab eis horum minorum peccatorum absolutionem exquirere. Vnde ab initio Ecclesiæ nascentis, vt ex antiquissima traditione constat, omnes pij ac iusti viri hanc consuetudinem consistendi venialia peccata complexi sunt, propter magnas animæ vilitates, quas ex illa decerpunt. Nam & hæc confessio leuia peccata sacerdoti manifestata remittit, pro debito illorum satisfacit, malitiam illorum pandit, dolorem excitat, confusionem ingerit, gratiam emendationis affert, & ingentem pacem internam, ac lætitiâ spirituales ministrat. Istam itaque confessionem peccatorum venialium omnes religiosæ familiæ magno feruore susceperunt, quæ cum suos alumnos ad frequentem confessio-

Ruth. 3.
u. 9.Ioan. 20.
n. 23.

nem obligent, non est credendum, prudentes ac pijs matres, de optimis filiis, & à principio spiritualiter educatis, quorum multi sanctissime viuunt, lapsus graues tam frequentes existimare. Præsertim cum inter illos inueniantur non pauci, qui quantum humana ratio potest agnoscere, à primo die conuersionis suæ, per diuinam gratiam, nunquam amplius se graui peccato fœderunt. Apud nos autem magna est huius sanctæ confessionis frequentia: nam fratres octauo quoque die ex præscripto confitentur; sacerdotes verò ex consuetudine, aut quotidie, aut saltem alternis diebus hoc sacramentum suscipiunt, vt purius uiuant, & sanctius, ac feruentius ad sacramentum Missæ celebrationem accedant. Confessionem singulis hebdomadis faciendam dicit Bernardus, cuius hæc sunt verba; Semel ad minus in hebdomada confiteatur, vt veniam mereatur de perpetratis, & maior ei detur gratia de vitandis malis. Confessionem verò quotidianam monet Bonauentura, dicens: Et si potes confiteri quotidie, bene quidem: sin autem, de tertio in tertium diem saltem studeas confiteri. Sunt tamen aliqua in hac confessione venialium obseruanda, vt vtilis animabus existat, & fructum emendationis, & puritatis in nobis habeat, & non in frigidam quandam consuetudinem, & in cæremoniam sine spiritu factam incidat.

Ac primò licet nemo possit omnia peccata leuia ad confessionem afferre, delicta enim præsertim hæc quis intelligit? Quis omnia cognoscat? Quis numeret? Tamen examinatio conscientie præcedat necesse est, qua quis notabilia recolligat, & quomodo exponenda sint, animaduertat. Consulto autem diximus notabilia colligenda esse, quoniam hæc sunt præcipue in confessione lauanda. Ridiculum enim esset minimas atomos patri spirituali dicere, quas Bernardus, aut Franciscus posset confiteri, & res notabiles, quæ possent humiliare, & ruborem iniicere, scienter suppressere. Id profectò ad quandam hypocrysim pertineret, qua quis ex præstantissimo humilitatis actu vellet non sui deiectionem, sed bonam opinionem, quam non meretur, accipere, & confessorum dolis suis & falsitatibus irridere. Scientes igitur, quia iustus, vt ait Salomon, prior est accusator sui, & rursus: Quod qui abscondit scelera sua, non dirigitur; iea quæ conscientiam nostram inquietant, & ruboris velamine se volunt obtegere, vt statuto tempore spirituali medico aperiantur, colligere, & parare debemus. Est enim hæc illustrissima viri iusti laus, non abscondere miseras suas, nec (vt nunquam bene curetur) ab oculis spiritualis patris resiliere. Quam sanctus Iob à Domino, propter nostram ædificationem, motus sibi assumpsit, cum dixit: Si abscondi quasi homo peccatum meum, & celauit in sinu meo iniquitatem meam] hæc & hæc mihi aduersa proueniant. Quenam peccata [ille vir simplex, & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo] non abscondit, & quamnam iniquitatem non celauit? Certè de leuissimis mentis motibus, ac minutissimis defectibus, loquitur, vt putat Olympiodorus, & Chrysostomus, quos præ humilitate voluit hominibus esse conspicuos. Non abscondit ille vt homo, id est, vt primus homo, peccatum suum, qui voluit oculos cuncta cernentis effugere, nec quasi latibula excusationum, vt obtegeret maculas suas. In quo secundum Gregorium non minus quam in insignibus virtutum gestis suam sanctitatem declarauit. Videatur, inquit, vir iste cui liber magnus in virtutibus suis, mihi certè sublimis apparet, etiam in peccatis suis. Mirentur in eo qui volunt castitatis continentiam, mirentur integritatem iustitiæ, mirentur visce-

ra pietatis: ego in eo non minus admiror confessionem humillimam peccatorum, quam tor sublimia gesta virtutum. Scio enim quòd per infirmitatis vecundiam plerumque grauioris est certaminis commissa peccata prodere, quam non admissa vitare: & vnumquodque malum quamuis robustius vitetur, tamen humilius proditur.] Hanc laudem sanctissimi patriarchæ Gregorius ex facta ab illo confessione peccatorum elicit; nos autem tanti viri imitationem eliciamus, vt ea peccata, quæ confessionem ingerunt, non celemus. Memores ergo illius Davidici carminis: Delictum meum cognitum tibi feci; & iniustitiam meam non abscondi:] delicta nostra Domino, in eo, qui locum eius tenet, scilicet in patre spirituali, pandamus. Et vnusquisque diligenter examinet, an minus pudicam cogitationem habuerit, quam non celeriter expulsiat inane desiderium humanæ laudis, aut temporalis dignitatis exceperit: an mendacium officiorum protulerit: an scurritati vacauerit: an itam aduersus fratrem, & indignationem admiserit: an leue conuiuium ore protulerit: an sine debita abstinentiæ mensura cibum, & potum acceperit: an ob vanam gloriæ aliquod bonum operatum fuerit: an sæculari colloquio, aut prophano negotio se occupauerit: & denique an aliquid notabile, quod conscientiam punget, commiserit. Hæc, & alia similia, quibus vir iustus solet rubore suffundi, vel si quæ fuerint viliora, debet primo loco ad balneum confessionis adducere, alia verò minutiora poterit sub quibusdam generalitatibus confiteri, vt ex omnibus, quæ eo tempore fecerit, remissionem accipiat. Exempli gratia: Si de tepiditate in oratione, de distractione in psalmodia, vel in horis canonicis, de irreuerentia in Missæ celebratione, de negligentia in examinatione conscientie, & de aliis similibus, se ipsum accuset.

Facta examinatione conscientie, dolor de huiusmodi peccatis est excitandus, talis certè, qui aut contritio, aut attritio sit, vt peccata confessioni subiecta, aut propter Dei amorem, aut propter ipsorum malitiam, & pœnæ debitum quis odio habeat. Est enim detestatio peccati etiam si tantum leuia confiteamur, sacramenti confessionis essentialis pars, sine qua stare non potest, sicut neque homo sine anima, aut compositum sine altera parte ex qua componitur. Quod adeo verum est, vt Theologi, confiteri venialia sine vilo profuso dolore, aut proposito emendationis, mortale peccatum existiment. Ac proinde magna cura sit amatori virtutis, vt antequam ad confessionem accedat, magnum quantum poterit dolorem de huiusmodi peccatorum admissione concipiat. Meminerit, hoc esse hominis Dominique discrimen, quòd ille vas contractum despicit, & reicit, & pro nihilo habet; Dominus autem vas cordis dolore contractum amat, amplectitur, & dono remissionis replet: Nam cor, inquit, contritum, & humiliatum Deus non despiciet.] Vnde si remissionem optat, & addere peccata peccatis metuit, more veri penitentis, dolorem & penitentiam lenium etiam defectuum non omittat. Hanc verò multa sunt quæ excitare solent. Nam & diuinorum beneficiorum commemoratio, & istorum peccatorum tam assidua iteratio, & Domini offensio, & odium, quo ista etiam delicta prosequitur, & ingratitude nostra, quæ quotidianis donis, & illis maximis, quotidiana delictorum offensione, responderet, & animæ nostræ decor ablatus, & contracta deformitas, & alia, quæ ex superioribus

facile

Bern. in
seculo
Monachor.Bonauen.
in reg. ne-
uiss. l. 3.Prou. 18.
17.
Prou. 28.
13.Iob. 31.
33.
Iob. 1. n. 1.Olymp.
ibid.
Chrysost.
hom.Gregor.
12. mor.
c. 10.Esal. 31.
5.Esal. 50.
19.

facile colliguntur, amplam materiam huius doloris, & sanctæ detestationis excitandæ, ministrant.

Post conceptum huiusmodi dolorem, emendationis propositum omittendum non est; sine quo, aut in ipso efficaci dolore contento, aut expressè habito, peccata hæc non diluentur. At explicemus quæ hoc propositum esse debeat, quia propositum vitandi omnia venialia, nec habere tenemur, nec possumus, cum omnia simul, quæ in vita occurrunt, moraliter non possumus vitare. Et quidem hanc rem ego ita intelligo, & interrogantibus conscientiis timoratis, explicare soleo. Duobus modis potest quis venialia peccata confiteri; aut in speciali, cum dicit se in re leui de fratre detraxisse, aut officiosum mendacium dixisse; aut in generali, vt cum irreuerentias, aut distractiones in oratione habitas aperit, & potestati confessarij submittit. In quibus magnum est, & satis apertum discrimen: quia aliud est, hoc in speciali fecisse, quod mens euitabile esse videt: aliud verò, in numeros defectus commisisse, in quos sæpe cecidit, & in futurum cadet mortalis infirmitas, quæ esse omnino ineuitabilia cognoscit. In confessione igitur specialis peccati venialis, debet homo habere absolutum propositum atque efficax illud vitandi, alioqui eius penitentia erit ficta, & ad obtinendam remissionem minus sufficiens. Quomodo enim potest quis veniam & condonationem accipere illius offensæ, à qua non putat abstinere? At in confessione communi multorum peccatorum, quæ ex infirmitate contrahit, & non poterit se ab omnibus extricare, sufficit propositum se emendandi, & faciendi quod vt cumque potuerit, vt hæc leuia peccata minuat, & se minus quam antea maculis eorum inficiat. Et hæc videtur esse mens Thomæ Aquinatis, dum ait: Ad penitentiam peccatorum venialium requiritur, quod homo proponat abstinere à singulis, non tamen ab omnibus; quia hoc infirmitas huius vitæ non patitur. Debet tamen habere propositum se preparandi ad peccata venialia minuenda, alioquin esset ei periculum deficiendi, cum desereret appetitum proficiendi, seu tollendi impedimenta spiritualis profectus, quæ sunt peccata venialia. Applica istas duas huius sancti Doctoris assertiones ad hos duos modos confitendi peccata leuia, & videbis, eum, quod nos diximus, docuisse. Qui licet eo loco tantum loquatur de proposito, quod requiritur, vt contritio sine confessionis sacramento leuia peccata deleat, tamen idem profusus in confessione est necessarium, cuius pars, motus doloris aut contritionis existit. Licet enim, vt aliquo de peccato per confessionis sacramentum deleatur, minor detestatio sufficiat, puta attritio, quam si per solam detestationem deleatur, tamen quod attinet ad propositum in sacramento, & extra idem omnino requiritur.

His tribus, scilicet discussione conscientie, dolore, & proposito emendationis, religiosus, aut quilibet alius vir pius, preparatus ad confessarium pro obtinendo beneficio absolutionis accedat. Qui vnus semper, & idem esse debet, nec sine viginti necessitate, ac de prelati assensu, mutari. Id quidem in familiaribus religiosis solenne est; & Bonauentura his verbis ostendit: Debet superiori, vel, si ipse ordinauerit, instructori suo, & non alij, nisi, in eius absentia, ei tantum quem superior, vel instructor, de superioris assensu eis duxit assignandum, tribus vicibus in quolibet hebdomada, vel pluries, secundum quod necesse habuerit, in dicto sibi tempore, & loco, pro sacramenti reuerentia, cum diligenter confiteri. Nunquam eis placeat vicaria in confessione confessoris mutatio, vt nunc vni confiteantur, nunc alteri; quin

A potius, si quando ad id cogat necessitas, notabilia deinde ad principalem referat confessorem.] Quod ergo sanctus hic doctor de tyronibus dicit, & omnes familiaris religiose (vt credo) tyronibus præcipiunt, reliqui deberent, vbi talis consuetudo non viget, saltem ex consilio suscipere. In vniuersis enim piis animabus eadem omnino ratio viget, vt scilicet medicum spirituales habeant, cui omnia ad eas pertinentia perspecta sint, & à quo possint breuius & efficacius curari. Sicut enim in morbis corporalibus salubre est, vnum bonum & peritum medicum eligere, eumque semper accersere, qui corporis complexionem, vireque cognoscens, melius nouit illi medicamenta præscribere; ita saluberrimum est vni firmo sacerdoti suas quemque maculas aperire, qui pro experientia, quam habet de ista mente, quam tractat, accommodatiùs sciet remedium in omnibus adhibere. Omnis instabilitas periculosa est, in hac autem re multo periculosior, quia dum ad eum, qui nos ignorat, pro remedio salutis interioris accedimus, sæpe ea facienda præscribit, ex quibus non mortaliumentum, sed damnum reportamus. Nec quisquam in sua peritia, aut experientia confidat; nam in rebus propriis nemo æquus iudex inuentus est: & medicus ægrotus alium, cui obediatur, aduocat, & vir spiritualis, si prudens, & humilis sit, alios quidem ex charitate iuuat, ac se ipsum non sine alterius directione gubernat.

Huic ergo confessario omnes recessus animæ nostræ cum magna veritate & sinceritate pandamus, nihil sit etiam minimum, quod nos in conscientia nostra non lateat, quod eius notionem prætereat. Sic enim flectimus ad miserationem iudicem nostrum, qui à nobis manifestata delet, & errata humiliter per confessionem aperta condonat. Non parcamus ori nostro, vt iudex æquissimus animæ nostræ parcat, & quæ deliquimus, miseranter ignoscat. Ori suo non parcat, inquit Gregorius, qui confiteri malum quod fecit, non erubescit. In laborem quippe os mittere, est ad hoc confessionem perpetrata iniquitatis occupare. Sed iustus ori suo non parcat, quia iram iudicis districti præueniens, verbis contra se propria confessionis sanit.] Sic etiam veluti fenestram aperimus, per quam ille animarum benignus pater, & dulcis sponfus, ad eas visitandas & consolandas introeat. Vnde Bernardus ait: Sed & hoc tibi tota vigilantia prouidendum, vt apertas semper inueniat fenestras, & cancellos quosdam confessionum tuarum, per quos te intus benignè respiciat, quoniam respectus eius profectus tuus. Et quibusdam interpositis: Cum sint duo genera compunctionis, vnum in mœtore pro nostris excessibus; alterum in exultatione pro diuinis muneribus, quoties sanè eam, quæ sine angustia cordis minimè sit, peccatorum scilicet meorum facio confessionem, video mihi cancellum, id est, angustiore aperire fenestram. Nec dubium quin libenter per istam respiciat is, qui stat post parietem pius explorator. Quia cor contritum & humiliatum Deus non despiciet.] Denique & hortatur ad hoc ipsum: Dic tu, inquit, iniquitates tuas, vt iustificeris.] Sicut ergo sol omnia detegit, & minimas etiam atomos oculis carnalibus obicit; ita gratia diuina nos possidens, & nobis minutilimas quoque maculas manifestans, etiam spiritali patri, qui locum Dei tenet, aperit. Hoc enim maximè ad humilitatem proficit, & celeriori curationi subteruit. Dicantur hæc clarè, breuiter, & sine vllò excusationis prætextu, etiam si nonnullum pudorem ingerant. Melius enim est in secretissimo confessionis tribunalij aliquantulum erubescere, quam coram iudice nec

D. Thom.
3. p. 9. q. 83.
art. 1. ad.
2.

Bonau. in
speculo
par. 2. c.
3.

Greg. 8.
Mor. c. 10.

Bern. ser.
16. in
Cant.

Psal. 50.
nu. 19.
Isa. 43.
nu. 26.

leuia dissimulante, robore suffundi. Dicantur tandem in speciali; vt quid enim particulare quod hodie gessimus generalibus verbis obuoluimus, vt spirituales patrem, illa verba humilitatis esse, & cordis pristina errata commemorantis, existimantem quodam duplicitate decipiamus? Illum quidem, o religiose, decipere poteris, sed Deum vtique non decipies, qui tuam hanc immortalitatem in simulat, & ob illam fortassis efficacissima auxilia, quæ daret, ad tui emendationem negat.

Abfolutione suscepta, non tantum satisfactio à sacerdote imposta, quæ leuis esse solet, implenda est, sed alia etiam pro quotidianis peccatis sponte & magno seruiore præstanda. Hæc autem tribus præcipue fit. Primo quidem quotidiana oratione, qua assiduos defectus nobis remitti postulamur. Vnde Hugo ait: De quotidianis, leuibus, breuibusque peccatis, sine quibus hæc vita non ducitur, quotidiana oratio fidelium satis faciet. Eorum enim est dicere: Pater noster, qui es in cælis, qui iam tali patri regenerati sunt ex aqua & Spiritu sancto. Deler omnino hæc oratio minima quotidianaque peccata. Huiusmodi verò oratio ad duplex tempus præcipue quotidiana examinationis pertinet, vt qui bis in die conscientiam discutimus, bis etiam pro his, quæ præpositere gesta indicamus, indulgentiam postulemus. Secundo fit satisfactionis operibus, quæ corpori aliquam molestiam infligant. Ad quod referendum est illud Leonis Papæ: Curandis læsionibus, in quas sæpe incidunt, qui cum inuisibili hoste configunt, trium maximè remediorum est adhibenda medicina: in orationis instantia, in castigatione ieiunij, in elemosinæ largitate. Tandem fit operibus pietatis, quæ dum proximi indigentia non tantum corporali, sed multo magis spirituali subueniunt, diuinam misericordiam ad parcendum inclinant. Quod enim impio regi dictum est: Peccata tua elemosynis redime, ieiunij in leuibus peccatis habet locum, quæ sic vi faciliora sunt, ita etiam facilius ob pietatis opera condonantur. Atque id insinuat Augustinus, dicens, sine macula esse non solum perfectum, sed & illum, qui caret criminibus damnabilibus, & venialia peccata non negligit elemosynarum largitione mundare. Ista omnia in vnum colligit Cæsarius, dicens: Ideo peccata hæc continuis orationibus, & frequentibus ieiunijs, & largioribus elemosynis, & per indulgentiam eorum, qui in nobis peccant, assidue redimuntur. Qui non tepidè, & quasi ex consuetudine, sed seruenter, & eo modo, quem exposuimus, confessione quotidianorum peccatorum vsus fuerit, non tantum præteritis diluet, sed fortitudinem in se, & auxilium diuinum ad futura minuenda, & vitanda cognoscat.

Alia etiam esse remedia ad eluenda peccata venialia.

C A P. X I V.

V o medicamina huc vsque pro peccatis leuibus assignata, communia sunt illis, & peccatis lethalibus, immo primo, & principaliter pro his data atque instituta. Sunt verò alia specialia, quæ ad peccata leuia plurimum valent, quæ nunc breuiter attingenda sunt, & quomodo hunc effectum habeant, explicandum. Et (vt nunc fere omnia sacramenta prætereamus, quæ ad propositum nostrum non faciunt, & de penitentia sacramento iam tra-

ctatum est) certè sacrosancta Eucharistia vim habet hæc leuia peccata remittendi, adeo vt qui eam dignè susceperit, & affectum peccati venialis abstulerit, eius indulgentiam obtineat. Vnde Tridentina Synodus ait: Eucharistiam antidotum esse, quo liberemur à culpis quotidianis, & peccatis mortalibus præferuemur. Et Ambrosius inquit: Si quotiescunque effunditur sanguis, in remissionem peccatorum funditur, debeo illum semper accipere, vt semper mihi peccata dimittantur. Qui semper pecco, semper debeo habere medicinam. Merito autem vniuerso patre in filij domum intrante minora delicta obliuioni traduntur, vt sic possit confidentius ad pedes genitoris procumbere, & dona cælestia à sanctitatis auctore purus factus impetrare.

Sed omisso nunc hoc præstantissimo medicamento, quod ob sui maiestatem non passim, nec sine magna reuerentia & preparatione suscipitur, nonnulla alia remedia pro venialibus ex perpetua Ecclesiæ traditione noscuntur, quæ nos his maculis pollutos emundant. Quæ ob id sacramentalia vocantur, quod signa sint sensibilia ad latentem aliquem & spirituales effectum insitura. Huiusmodi autem sunt: Oratio Dominica; aqua lustralis, seu benedicta; confessio generalis; tunsio pectoris, elemosyna; Episcopi, aut Abbatis consecrati benedictio; & oratio facta in Ecclesia consecrata, & si quæ sunt alia, quæ hoc sacramentalium nomine censentur, de quibus inter Theologos non conuenit, nec nostrum est ad omnia sigillatim descendere. Oratio quidem Dominica, ex ea parte qua dicitur: [Et dimitte nobis debita nostra,] si non ore tantum, sed corde potius, & cum debita compunctione, & cum venialium displicentia dicatur, ea quoad culpam, & quoad penam, aut totalem, aut partem eius pro compunctionis qualitate, remittit. Quare Augustinus ait: Est etiam penitentia, bonorum & humilium fidelium poena quotidiana, in qua pectora rundimus, dicentes: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Neque enim ea nobis dimitti volumus, quæ dimissa non dubitamus in baptismo, sed illa vtique, quæ humanæ fragilitati, quamuis parua, tamen crebra subrepunt.]

Aqua benedicta ad hoc inter alia instituta est, vt nos à maculis paruis emundet. De qua Alexander Papa primus ait: Aquam sale conspersam in populis benedicimus, vt ea cuncti aspersi sanctificetur, & purificentur: quod omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam si cinis vitulæ aspersus populum sanctificabat, atque mundabat; multo magis aqua sale aspersa, diuinisque precibus sacra, populum sanctificat, atque mundat. Non tamen ita aqua lustralis mundat quasi sola eius aspersio, aut tinctio valeat peccata leuia remittere, sed quatenus eam accipimus vt motum internum penitentia, ac displicentia circa ista peccata, suscitamus. Quod Thomas Aquinas expressè docet, dum in hunc modum scribit: Omnia ista (& loquitur de sacramentalibus) causant remissionem peccatorum venialium, in quantum inclinant animum ad motum penitentia, qui est detestatio peccatorum. Quamobrem, qui volumus frequenti vsu benedictæ aquæ, à maculis, quæ singulis momentis irrepunt, emundari, oportet vt piè & reuerenter eam accipiamus, & displicentia ac compunctionis actum erga huiusmodi defectus excitemus, alioquin ad hunc effectum nihil proficiet. Quod & communis fidelium vsus approbat, qui cum Ecclesiâ ingrediuntur, & aqua benedicta se ipsos aspergunt, solent aliquam preculam recitare, quæ delictorum detestationem, & venia postulationem designat.

Concil.
Trid. sess.
13. c. 2.

Ambros.
de sacr.
c. 6.

Hugo in
regula. c.
10.

Leo. ser.
4. de ieiunio
10. mensis.

Daniel.
2. nu. 24.

Aug. lib.
de perfect.
inst. c. 9. 23. 7.

Cæsarius
homil. 8.

Matt. 6.
vn. 12.

August.
epist. 108.
ad Seleucianam.

D. Thom.
3. p. 1. q. 87.
art. 3. ad
1.